

© Курочкін М.Ю.

УДК 37.016:616-083.98-053.2]:378.046-021.68

Курочкін М.Ю.

ДОСВІД ВИКЛАДАННЯ НЕВІДКЛАДНИХ СТАНІВ У ДІТЕЙ ДЛЯ ЛІКАРІВ СУМІЖНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ НА ПІСЛЯДИПЛОМНОМУ ЕТАПІ

Запорізький державний медичний університет (Запоріжжя)

kumiur@rambler.ru

Дана робота є фрагментом НДР кафедри дитячих хвороб ФПО ЗДМУ «Особливості перебігу захворювань та розробка програм раціонального харчування, удосконалення лікувальних, реабілітаційних заходів і профілактики відхилень в стані здоров'я дітей різного віку, мешканців промислового міста», № держ. реєстрації 114U001397.

Вступ. Невідкладна медична допомога дітям на дошпитальному етапі нерідко є визначальною для подальшого прогнозу стану їх здоров'я. Ця допомога надається, як правило, лікарем швидкої медичної допомоги, досить часто – не спеціалізованої педіатричної, а лінійної бригади. При цьому концентрація уваги на дошпитальному етапі надання екстреної медичної допомоги, чітка етапність та алгоритмізація, розподіл ресурсів повинні значно покращити готовність лікарів до роботи [3], а також якість надання невідкладної допомоги дітям у критичних станах. Враховуючи унікальність спеціальності лікаря невідкладних станів, багатогранність його медичних знань і необхідності швидко їх застосовувати для прийняття вірного рішення щодо стану хворого та методів його лікування [1], необхідно приділяти особливу увагу викладанню невідкладної допомоги при критичних станах у дітей різного віку.

Мета. Покращити теоретичний і практичний рівень підготовки лікарів суміжних спеціальностей на післядипломному етапі по наданню невідкладної допомоги дітям.

Основна частина. Згідно вимогам МОЗ України організувати систематичне проведення короткострокових цільових курсів підвищення кваліфікації для медичних працівників на робочих місцях з питань надання екстреної та невідкладної медичної допомоги [2], на курсі дитячої анестезіології та інтенсивної терапії кафедри дитячих хвороб факультету післядипломної освіти Запорізького державного медичного університету, розроблений цикл тематичного удосконалення «Невідкладні стани та інтенсивна терапія в педіатрії». Курс призначений перш за все для лікарів швидкої допомоги як лінійних та педіатричних, так і спеціалізованих реанімаційних бригад, а також для лікарів-педіатрів, сімейних лікарів та «дорослих» анестезіологів реанімаційних відділень районних лікарень, які при виникненні критичного стану у дитини також повинні надати невідкладну допомогу та про-

водити адекватну інтенсивну терапію до приїзду спеціалізованої бригади.

Курси тематичного удосконалення проводяться без відриву від виробництва, загальна тривалість – по чотири академічні години двічі на тиждень, усього 20 занять. Час проведення занять узгоджується з керівниками лікувальної установи і планується так, щоб не страждало обслуговування дитячого населення.

Формами організації учбового процесу на тематичному циклі є курс лекцій, семінарів та практичних занять. Лекція з мультимедійною презентацією триває дві академічні години, семінари включають в себе обговорення матеріалів теми, а також вирішення тестових завдань. Практичні заняття проводяться шляхом демонстрації клінічного випадку з практики за допомогою мультимедійної презентації, фотографій дитини та фотокопій даних додаткових досліджень, або шляхом тренінгу з надання невідкладної допомоги з використанням муляжів. з початку 2012 року на курсі дитячої анестезіології та реаніматології впроваджена методика викладання практичних навичок на прикладі тренінгів ALS («удосконалений курс реанімаційних заходів»), що проводяться Європейською Радою Реанімації. На цих тренінгах звертається увага на роботу у команді під керівництвом лідера, максимальну наближеність до реальних клінічних умов, вміння швидко поставити синдромологічний діагноз та провести необхідний комплекс заходів при невідкладних станах. Такий принцип ми запровадили і при роботі з муляжами під час відпрацювання практичних навичок.

Вибір тем лекцій для прослуховування на циклі ТУ визначається як керівниками учбової установи (на підставі аналізу роботи), так і лікарями-слухачами курсів. Окремі лекції циклу можуть відвідувати лікарі, зацікавлені в даній тематиці, але сертифікат отримують лише ті, хто прослухає увесь навчальний цикл і отримує залік за підсумковим контролем. Тема випадку з практики підбирається викладачем, є клінічним завданням, на яке курсанти повинні дати відповідь у вигляді діагнозу, плану обстеження, лікування і прогнозу.

Цикл тематичного удосконалення «Невідкладні стани та інтенсивна терапія в педіатрії» складається з 5 головних тематичних блоків: «Невідкладні стани

у дітей молодшого віку», «Невідкладні стани в дитячій алергології», «Невідкладні стани при серцево-судинних захворюваннях у дітей», «Невідкладні стани екзогенного походження», «Невідкладні стани в дитячій гастроентерології та хірургії». Викладання за питаннями тематичних блоків базується на розгляданні основ фізіології роботи органів та систем дітей різних вікових груп, що дозволить фахівцям не тільки аналітично підходити до оцінки симптомів захворювань, але й враховувати ці особливості при проведенні заходів з невідкладної допомоги та інтенсивної терапії.

Ряд лекцій тематичного блоку «Невідкладні стани у дітей молодшого віку» присвячені актуальним питанням діагностики та сучасним протоколам терапії синдрому інтоксикації та ексікозу, дихальної недостатності у дітей першого року життя при ускладненнях найбільш поширених в дитячому віці захворювань. За темами «Хвороби серцево-судинної системи», «Алергічні хвороби у дітей», представлені сучасні діагностичні та лікувальні заходи згідно протоколів. У темі «Невідкладні стани екзогенного походження» розглядаються нещасні випадки, екзогенні інтоксикації та тактика лікаря на дошпитальному

та шпитальному етапах. Цикл «Невідкладні стани в дитячій гастроентерології та хірургії» має основною метою проведення диференційної діагностики при підозрі на гостру хірургічну патологію у дитини, особливості транспортування. Особлива увага приділяється серцево-легеневій реанімації у дітей різного віку.

Контроль засвоєння матеріалу, наданому на циклі ТУ, здійснюється на підсумковому занятті, де кожен курсант самостійно відповідає на 100 питань. При перевірці проводиться обговорення відповідей тестів. Передбачений зворотний зв'язок, який здійснюється у відкритому діалозі і за допомогою анонімного анкетування з метою визначення ефективності циклу.

Висновки. Проведення курсів тематичного удосконалення з питань невідкладних станів у дітей на робочих місцях дозволяє проводити навчання лікарів суміжних спеціальностей наданню невідкладної допомоги при критичних станах у дітей без відриву від основної роботи, що дає можливість більшій кількості практичних лікарів одночасно пройти теоретичний курс та оволодіти практичними навичками, необхідними у їх повсякденній роботі.

Література

1. Єрмолова Ю.В. Медицина невідкладних станів: надбання, проблеми, перспективи / Ю.Єрмолова // Український медичний часопис. – 2012. – № 2 (88). – С. 5-7.
2. Про удосконалення підготовки та підвищення кваліфікації медичних працівників з надання екстреної та невідкладної медичної допомоги / Наказ МОЗ України № 283 від 28.04.2009 р.
3. Хрипаченко І.А. Проблемні питання щодо викладання невідкладних станів і необхідність створення кафедр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф / І.А. Хрипаченко, Є.П. Курапов, М.І. Ворхлик [та ін.] // Медична освіта. – 2011. – № 4. – С. 70-73.

УДК 37.016:616-083.98-053.2]:378.046-021.68

ДОСВІД ВИКЛАДАННЯ НЕВІДКЛАДНИХ СТАНІВ У ДІТЕЙ ДЛЯ ЛІКАРІВ СУМІЖНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ НА ПІСЛЯДИПЛОМНОМУ ЕТАПІ

Курочкін М.Ю.

Резюме. Курс «Невідкладні стани та інтенсивна терапія в педіатрії» призначений перш за все для лікарів швидкої допомоги як лінійних та педіатричних, так і спеціалізованих реанімаційних бригад, а також для лікарів-педіатрів, сімейних лікарів районних лікарень, які при виникненні критичного стану у дитини також повинні надати невідкладну допомогу та проводити адекватну інтенсивну терапію до приїзду спеціалізованої бригади. Проведення курсів тематичного удосконалення з питань невідкладних станів у дітей на робочих місцях дозволяє проводити навчання лікарів суміжних спеціальностей наданню невідкладної допомоги при критичних станах у дітей без відриву від основної роботи, що дає можливість більшій кількості практичних лікарів одночасно пройти теоретичний курс та оволодіти практичними навичками, необхідними у їх повсякденній роботі.

Ключові слова: досвід викладання, невідкладні стани, діти, лікарі, суміжні спеціальності.

УДК 37.016:616-083.98-053.2]:378.046-021.68

ОПЫТ ПРЕПОДАВАНИЯ НЕОТЛОЖНЫХ СОСТОЯНИЙ У ДЕТЕЙ ДЛЯ ВРАЧЕЙ СМЕЖНЫХ СПЕЦИАЛЬНОСТЕЙ НА ПОСЛЕДИПЛОМНОМ ЭТАПЕ

Курочкин М.Ю.

Резюме. Курс «Неотложные состояния у детей раннего возраста» предназначен в первую очередь для врачей скорой помощи как линейных и педиатрических, так и специализированных реанимационных бригад, а также для врачей-педиатров, семейных врачей районных больниц, которые при возникновении критического состояния у ребенка также должны оказать неотложную помощь и провести адекватную интенсивную терапию до приезда специализированной бригады. Проведение курсов тематического усовершенствования по вопросам неотложных состояний у детей на рабочих местах позволяет проводить обучение врачей смежных специальностей оказанию неотложной помощи при критических состояниях у детей без отрыва от основной работы, что дает возможность большому количеству практических врачей одновременно пройти теоретический курс и овладеть практическими навыками, необходимыми в их повседневной работе.

Ключевые слова: опыт преподавания, неотложные состояния, дети, врачи, смежные специальности.

UDC 37.016:616-083.98-053.2]:378.046-021.68

EXPERIENCE OF TEACHING OF EMERGENCIES IN CHILDREN FOR DOCTORS OF RELATED SPECIALTIES AT POSTGRADUATE STAGE

Kurochkin M. Y.

Abstract. The urgent medical care for children at the pre-hospital stage is often has crucial for the further forecast of their health status. This assistance usually turns by ambulance doctor, and quite often is not by specialized pediatric and linear team. At the same time the focus on the pre-hospital emergency medical care, a clear graded and algorithmization, resource allocation should significantly improve the willingness of doctors to work as well as the quality of emergency care for children in critical condition.

To improve the theoretical and practical level of training doctors of related specialties at postgraduate stage for emergency assistance to children.

In the course of Pediatric Anesthesiology and Intensive Therapy of the Department of Children's Diseases of the Faculty of Postgraduate Education of Zaporozhye State Medical University, there was designed a cycle of thematic advanced training courses "Emergencies and intensive therapy in Pediatrics". The course "Emergencies in Pediatrics" is intended primarily for ambulance doctors as linear and pediatric and specialized resuscitation teams, as well as for pediatricians, family physicians and anesthesiologists of district hospitals, which must provide urgent assistance for child in critical illness and to conduct adequate intensive care prior to arrival of the specialized team. Topical advanced training courses which are held in working-time with total duration – four academic hours twice a week for a total of 20 lessons. The time of trainings is agreed with the heads of medical hospitals, and planned in such way that treatment of child population mustn't suffer. There are such forms of educational process on the thematic trainings as lectures, seminars and practical exercises. Lecture with multimedia presentation lasts two academic hours, seminars include discussion of medical topics, materials as well as the decision of test tasks. Practical classes are conducted by demonstrating clinical cases from the practice with using of multimedia presentation, photos of the child and the photocopies of results of examinations or other researches, training aid using models. Since the beginning of the 2012 at the course of Pediatric Anesthesiology and Intensive Therapy there were introduced methods of teaching of practical skills like trainings ALS (advanced course of "resuscitation"), which are carried out by the European Council of Resuscitation. At these trainings, trainees learn to work in teams under the guidance of the leader, with maximum approximation to real clinical conditions, acquire the ability to quickly make a diagnosis and to carry out the necessary complex of measures in urgent situations. This principle we have implemented during practice skills of resuscitation with models.

The cycle of thematic advanced training courses "Emergencies and Intensive Care in Pediatrics" consists of 5 main thematic blocks: "Emergencies in infants", "Emergencies in a Pediatric Allergology", "Emergencies in cardio-vascular diseases in children", "Emergencies of exogenous origin", "Emergencies in Pediatric Gastroenterology and Surgery".

Thematic advanced training courses of pediatric emergencies in the workplace allows training of doctors of related specialties in emergency assistance during critical illness in children without departing from the basic work, that gives the opportunity to a big number of clinicians simultaneously undergo theoretical course and to master practical skills in their daily work.

Keywords: experience of teaching, emergencies, children, doctors, related specialties.

Стаття надійшла 23.06.2015 р.